

6.SINIF - KÜLTÜR VE MİRAS TARİHE YOLCULUK ÖZET

- 1- İslamiyet'in Hindistan'a yayılmasında etkili olan Türk-İslam devleti Gaznelilerdir.
- 2- İslamiyet'ten Önceki Türk Devletlerinde, ölen kişinin silahı ve eşyalarıyla birlikte gömülmesi, ölümden sonra da hayat olduğuna inandıklarını göstermektedir.
- 3- Macaristan'da yapılan kazılarda Avarlar'a ait pek çok tunç, gümüş ve altın ziynet eşyası bulunmuştur. Bu bilgiye bakılarak Avarlar'ın değerli madenleri tanıdıkları söylenebilir.
- 4- İslamiyet'ten Önce kurulan Türk Devletlerinde, devlet işlerinin görüşülüp karara bağlandığı yere Kurultay denir.
- 5- Türklerin Orta Asya'dan göç etmelerinin en önemli nedeni, Kuraklık nedeniyle ekonomik sıkıntı içinde olmalarıdır.
- 6- Orta Asya'da Türklerin takvim düzenlemiş olmaları, Gökbilim ile ilgilendiklerini göstermektedir.
- 7- Türkler önceleri göçebe bir yaşam sürdükleri için, yaptıkları sanat eserleri taşınabilir nitelikteydi. Sanat eserleri arasında halıların yaygın olması buna bir kanıt olarak gösterilebilir.
- 8- Anadolu Selçuklu paralarını, Osmanlı paralarından ayıran özellik; paralarının üzerinde Sultanların portreleri ve aslan resimleri bulunmasıdır.
- 9- Uygurların Budizm ve Maniheizm dinlerini kabul etmeleri, sanat alanında gelişmelerinde etkili olmuştur.
- 10- Türk Devletlerinde, önceki dönemlerde ekonomik etkinlikler yalnız hayvancılığa dayanıyordu. Daha sonra bu durum değişmiş, tarım önem kazanmıştır. Tarım Uygurlar zamanında önem kazanmaya başlamıştır.
- 11- Karahanlılar Devletinin Türk tarihindeki önemi; İlk Müslüman Türk devleti olmasıdır.
- 12- Anadolu Selçuklu döneminde esnaflar, Ahi topluluğu olarak örgütlenmiştir.
- 13- Selçuklular bölge veya eyaletlerin başına idareci olarak atadıkları şehzadelerin yanına "Atabey" ünvanlı kişileri de verirdi. Bu uygulamadaki temel amaç şehzadeleri devlet yönetimiyle ilgili konularda yetiştirmek.
- 14- Türk Denizciliğinin Anadolu Selçukluları Dönemine kadar gelişmemesinde başlıca etken, Ülke topraklarının coğrafi konumudur.
- 15- Çin'den başlayarak Ön Asya'ya ulaşan İpek Yolu'nun geçtiği yerler zaman zaman değişmiştir. Güçlü devlet ve kabilelerin tutumlarında değişme olması bu durumun oluşmasında etkili olmuştur.
- 16- Türk adının millet olarak geçtiği, Türk Edebiyatı ve Tarihinin ilk yazılı örnekleri olan edebi metinler, Orhun Anıtlarıdır.
- 17- İslamiyet öncesi Türklerde her türlü devlet işlerinin görüşülüp, karara bağlandığı kuruma Toy (Kurultay) denir.
- 18- Malazgirt savaşından sonra Anadolu'da kurulan ilk Türk Beyliklerin, Artukoğulları, Saltukoğulları, Danişmentliler, Mengücekoğullarıdır.
- 19- Selçuklularda ve Osmanlılarda gelişemeyen sanat dalı heykeltir.
- 20- Türkiye Selçuklu devletinde İznik ve Konya başkentlik yapmış şehirlerimizdir.

6.SINIF - KÜLTÜR VE MİRAS TARİHE YOLCULUK ÖZET

- 21- İslâmiyet öncesi Türk tarihinin ve edebiyatının en önemli Türkçe kaynaklarından biri olan Orhun Yazıtları, Kutluk (II. Göktürk) devleti dönemine aittir.
- 22- Türk devlet yöneticileri İslâmiyet öncesi dönemde, Kağan ünvanını kullanmışlardır.
- 23- Uygurlara ait destanlar, Türeyiş ve Göç destanlarıdır.
- 24- Tefsir, Hadis, Fıkıh ve Kelam, İslami bilimlerdir.
- 25- Öğrenimin vakıflar sayesinde ücretsiz olarak sürdürülmesi ve İslâm dünyasına yayılması, Selçuklular döneminde gerçekleşmiştir.
- 26- Nizamülmülk, Alparslan'dan aldığı yetki ile hangi kurumun açılmasında Türk İslâm tarihinde ilk olmuştur? Bağdat Nizamiye Medresesi
- 27- Anadolu Selçuklu Devletinde ticareti geliştirmek için gerekli ana yollar üzerinde, Kervansaraylar inşa edilmiştir.
- 28- Edirne ilinde, Anadolu Selçuklu devletinden kalma eser bulunmaz.
- 29- Türk İslam devletlerin de Sultanın Müslüman halkının gözünde meşru bir egemen güç olarak kabul edilmesi, Hutbe ile sağlanırdı.
- 30- Orta Asya Türklerinde varlığı sürekli olmayan toplumsal ve siyasal birime Budun denir.
- 31- Yenisey Yazıtları ve Manas Destanı, Kırgızlara aittir.
- 32- İslamiyet öncesi Türk Devletlerinin ortak özellikleri; Devlet boyların birleşmesiyle kurulur, Temel ekonomik yapı hayvancılığa dayalıdır, Önemli kararlar Kurultay tarafından alınır, Yerleşik yaşam biçimi yaygın değildir
- 33- İslamiyet öncesi kurulan Türk devletlerinden Uygurlar bir çok yönüyle diğerlerinden farklı özelliklere sahiptir.
- 34- Orta Asya Türklerinde ceza infaz sisteminde uzun süreli hapis cezalarının uygulanmamış olmasının temel nedeni, Göçebe yaşam biçiminin egemen olmasıdır.
- 35- Malazgirt Savaşı'ndan sonra başlayan Anadolu'nun Türkleşmesi sürecinin başlarını araştıran bir kişi dönemin mimari eserlerini öncelikle, Erzurum yöresinde araştırması gerekir.
- 36- Anadolu Selçuklularında yer alan mimari yapılardan kervansaray ve Bedesten doğrudan ticari faaliyetlerle ilgilidir.
- 37- Anadolu Selçuklu plastik sanatında en çok işlenen konu, İnsan-Hayvan-bitki
- 38- İslam öncesi Türk Devletlerinde; I. Önemli kararlarda Kurultaya danışılır II. Yönetimde öncelik hanedana aittir.III. Hakanların yetkileri töre tarafından sınırlandırılmıştır.IV. Hakanların önemli dini törenleri doğrudan yönetmeleri istenirdi.
- 39-Anadolu Selçukluları ve Osmanlılarda birçok hizmeti bir arada vermek için inşa edilen külliyelerin ana yapısı Camidir.
- 40- Anadolu Selçuklu dönemine ait eserler; Sivas Gök Medrese - Eşrefoğlu Camii - Sultan Han
- 41-Anadolu Selçuklularında dini, sosyal, kültürel etkinliği bir arada verilmesini sağlayan mimari yapılara Külliye denir.

6.SINIF - KÜLTÜR VE MİRAS TARİHE YOLCULUK ÖZET

- 42- Türk-İslam devletlerinde Saltanatın Müslüman halk tarafından meşru görülmesi için Sultan adına hutbe okutulur, Para bastırılırdı.
- 43- İslam öncesi Orta Asya'da heykel sanatının geliştiğini söyleyen biri Orhun Anıtlarını görüşlerine kanıt olarak gösterebilir.
- 44- Orhun yazıtlarının özellikleri; Türk adının geçmesi, Türkçe yazılmış olması, İlk Türk alfabesinin kullanılması, İlk milli yazılı kaynak olması, Göktürkler Hakkında bilgi vermesi.
- 45- Gök-Medrese, Sultan Han, Gevher Nesibe Külliyesi, Keykavus Şifahanesi Anadolu Selçuklu dönemine aittir.
- 46- İslam Öncesi Türk devletlerinde boy beylerinden oluşan Kurultay, hakanın seçiminde etkili rol oynardı. Kurultay başarılı olamayan halkına refah sağlayamayan töreye aykırı hareket eden hakanı görevden alabilirdi. Bu bilgilere dayanarak; Hükümdarlar yasalara uymak zorundadır, Hakanların halka karşı sorumlulukları vardır, Hükümdarların yetkileri sınırlıdır, Kurultay devlet yönetiminde etkilidir. Yargılarına ulaşabiliriz.
- 47- Uygurlarda; I. Ticaret ve tarımın gelişmesi II. Şehir kültürünün yaygınlık kazanması III. Kütüphanelerin açılması Uygurların yerleşik yaşama geçtiklerinin kanıtlarıdır.
- 48- İslam Öncesi Türk Devletlerinden,
- Büyük Hun İmparatorluğu döneminden kalan kurganlarda bulunan taşınabilir malzemeden yapılmış silahlar, eyerler ve elbiselerin hayvan resimleriyle süslendiği görülmüştür.
- Göktürkler döneminden kalan kurganlarda ise, altın ve gümüşten yapılmış süs eşyaları, demirden yapılmış kılıç ve mızrak gibi silahlara rastlanmıştır.
Bu bilgilere dayanarak Türklerle ilgili olarak Savaşçı özellik taşıdıklarının, Madenlerden yararlandıklarının, Ölümünden sonraki yaşama inandıklarının, Sanatı yaşam biçimine göre geliştirdiklerinin göstergesi olarak değerlendirilebilir.
- 49- -Atabeyler Selçuklular döneminde Şehzadeleri eğitmekle görevlidir. - Bağımsızlıklarını ilan etmeleriyle Selçuklu Devletinin yıkılışını hızlandırmışlardır.
- 50- Sivas'ta bulunan Keykavus Şifahanesi Anadolu Selçuklu döneminde yapılmıştır.
- 51- Orta Asya devlet ve toplum hayatını düzenleyen törenin en temel özelliği yazısız olmasıdır.
- 52- II.Göktürk Devleti bazı özellikleri; İlk Türk alfabesini yaratmışlardır.Sosyal devlet anlayışını sürdürmüşlerdir. Uygurlar tarafından varlıklarına son verilmiştir.
- 53- Uygurların Budizm ve Maniheizm dinlerini kabul etmeleri Sanat alanında gelişmelerinde etkili olmuştur.
- 54- Karahanlılar; Devletin resmi dili Türkçe'dir, Kutadgu Bilig bu dönemde yazılmıştır, Devlet ailenin ortak malıdır, İlk Türk-İslam devletidir.
- 55- Selçuklu Devletinde, din ve ırk ayrımı yapmadan halka boş araziler üretim artışına ulaşmaya çalışılmıştır.
- 56- Anadolu Selçukluları, Kervansaraylar ve Loncalar ile üretim ve ticaret hayatını düzenlemeyi ve geliştirmeyi amaçlamışlardır
- 57- Türkler tarihte pek çok devlet kurmuşlardır. Bu devletler belli bir zaman sonra yıkılmışlardır. Büyük Selçukluların yıkılma nedenlerinden en önemlisi; Ülkenin hanedan üyeleri arasında paylaşılmasıdır.

6.SINIF - KÜLTÜR VE MİRAS TARİHE YOLCULUK ÖZET

58- Orta Asyada kurulan Türk Devletlerinin kısa sürede parçalanıp yıkılmasında Ülkenin hanedana ait olması etkili olmuştur.

59- Orta Asya'da Uygurlara ait şehirlerde Kervansarayların yanında Hristiyan, Budist ve Maniheizm mabetlerinin kalıntılarının yan yana bulunmuş olması; İnanç özgürlüğünün olduğunun, Ticari faaliyetlerin yaygın olduğunun, Hoşgörülü bir toplumun yaşadığının, Yerleşik yaşama geçildiğinin göstergesidir.

60- Karahanlılar İslamiyeti kabul ettikten sonra da ülkeyi eski Türk geleneklerine göre doğu-batı olarak ikiye ayırmışlardır. Bu durum Geleneklere bağlılığın devam ettiğinin göstergesidir.

61- Anadolu Selçukluları tarafından Karadeniz'de Sinop, Akdeniz'de Alanya alındıktan sonra tersaneler kurulmuştur. Bu uygulamanın temel amacı öncelikle deniz ticaretini geliştirmektir.

62- Anadolu Selçuklularında Ahi örgütlenmesi içinde zanaatkarlar yer almıştır.

63- Uygurlardan önce Türk Tarihinde tapınak ve saray gibi yapılar azdı. Bu durum Türklerin yerleşik yaşama geçmemelerinden kaynaklanmaktadır.

64- Göktürk anıtları Türkçe yazılan ilk belgelerdir. Uygurlarda dinsel metinlerinde Türkçe'yi kullanmışlardır. Karahanlılarda edebi dil Türkçedir. Bu durum Eski Türklerin Milli bilinci koruduklarının göstergesidir.

65-İslamiyetten önce Türk Sanatında daha çok metal, ahşap ve deri gibi malzemeler ve taşınabilir küçük boyutta eserler yapılmıştır. Göçebe yaşam sürdüklerinden malzeme ve sanat eserleri bu şekilde yapılmıştır.

66- Türk-İslam edebiyatının ilk örnekleri Karahanlılar zamanında ortaya konulmuştur.

67- Gaznelilerin İslam tarihindeki en önemli özelliği Hindistanı İslamlaştırmalarıdır.

68- Selçuklular ve Harzemşahlar İktisadi sistemini kullanmışlardır.

69- İlk Türk Devletlerinden Uygurlar Şehirler kurarak, günümüze kadar gelen evler, tapınaklar, saraylar inşa etmişlerdir.

70- Türklerin göçebe bir hayat tarzından yerleşik toplum düzenine geçmeleri, beraberinde pek çok değişiklik getirmiştir. Ekip biçme aletlerine sahip olmaları bu değişiklikten biri olduğu savunulabilir.

71- İslamiyetten Önce Türk Devletlerinde Kağanın eşine "Hatun" denirdi. Elçileri kabul etme yetkisinin olması, kağanı temsil etme yetkisinin olduğunu gösterir.

72- İslamiyetten Önceki Türk Devletlerinin gelenekleri arasında; Siyasi, ekonomik, kültürel işlerin kurultayda görüşülüp karara bağlanması ve kimin kağan olacağının belirlenmesinde bazı özelliklerin ölçüt alınması "demokratik" yönetim özellikleri ile bağdaşmaktadır.

73- İlk Türk Devletlerinde hükümdarlar devleti yönetmenin kutsal bir görev olduğuna ve bu görevin kendilerine Tanrı tarafından verildiğine inanırlardı. Devleti yönetirken töreye uygun davranmak zorundaydılar. Töre ise Türk gelenek ve göreneklerinden meydana geliyordu. Bu bilgilere dayanarak hükümdarların yetkilerinin sınırsız olmadığı sonucuna varılabilir.

74-Orta Asya'da Türklerin yaşadıkları bölgelerde yapılan arkeolojik kazılarda sulama kanallarına rastlanmıştır. Hunlar ve Göktürkler devrine ait tahıl ambarları bulunmuştur. Göktürklerin, Çinlilerden ziraat aletleri ve tohumluk tahıl istedikleri bilinmektedir. Uygurların

6.SINIF - KÜLTÜR VE MİRAS TARİHE YOLCULUK ÖZET

kurduğu sebze ve meyve bahçeleri hakkında Çin kaynaklarında bilgiler mevcuttur. Bu bilgilere göre Orta Asya Türkleri Tarımsal Faaliyetlerde bulunmuşlardır.

75- Orhon alfabesi Türklere özgü alfabadır.

76-Anadolu Selçukluları mimari yapıların iç ve dış süslemelerinde çini, taş, ahşap kullanmışlardır.

77-Batman Yakınlarındaki Hasankeyf'te Artuklular'a ait eserler bulunmaktadır.

78-Uygurların, hayvan ve toprak vergisi almaları onların yerleşik hayata geçtiklerinin kanıtıdır.

79- Eski Türk Devletlerinde,Devlet meselelerinin karara bağlandığı yer Kurultay (İl veya Toy) denir.

80-Orhun kitabeleri, Göktürkler dönemine aittir.

81-Orta Asya'da Hunlarla ilgili yapılan kazı çalışmalarında mumyalanmış cesetler, at iskeletleri ve halılar bulunmuştur. Bu bilgiler Hunları'nın Ahiret hayatının vargına inandıklarını göstermektedir.

82-Orhun abideleri ;I- İlk siyasi yapıtıdır., II- Türk tarihi ile ilgili bilgi vermektedir. II- İlk yazılı Türk kaynaklarıdır.

83-Orta Asya Türk devletlerinde sosyal hayatı düzenleyen ve yazılı olmayan kurallara Töre denir.

84-Türk-İslam dünyasında pozitif bilimler Farabi ile başlamıştır.

85-Kayseride bulunan Gevher Nesibe Şifahanesi Anadolu Selçukluları dönemine aittir.

86-İslamiyet'ten önceki Türk Devletlerinde hükümdarın egemenlik hakkı ile ilgili olarak hangisine inanılırdı? Tanrı tarafından verildiğine

87- Orhun kitabelerinin tarih açısından önemini belirleyen özellikler ; a) Türk adının geçmesi ve Türkçe yazılmış olması Göktürkler ile ilgili ayrıntılı bilgi vermesi) Türk yazısının en eski alfabesi ile yazılması d) Siyasi bir beyanname olması e) VIII. yüzyılda yazılmış olması

88-Büyük Selçuklu Sultanı Melikşah döneminde; ;Bağdat'a Nizamiye medresesinin kurulması, .Medreselerde din bilimlerinin yanında pozitif bilimlerinde okutulması Yeni bir takvim düzenlenmesi sosyal hayatı olumlu yönde etkilemiştir.

89- Anadolu Selçuklu Devletinde 1. Mesut zamanında ilk kez basılan para bakır, 2. Kılıçarslan zamanında basılan para gümüş, 13. yüzyılda basılan para ise altındır. Bu duruma dayanılarak, Anadolu Selçuklu Devleti ekonomik ve siyasal gücü giderek artmıştır yargılarına varılır.

90-Orta Asya'da belirli tarihlerde kurulan Türk Devletlerinin kısa sürede yıkılmalarının sebebi nedir? Birçok boyun birleşmesinden meydana geldiği için

91-İslamiyet Öncesi Türk Devlet Geleneklerinde, hükümdar eşleri hükümdarın yanında Kurultay'a katılırlar ve elçi kabullerinde bulunurlardı. Bu durum kadınların da devlet yönetiminde söz sahibi olduğunu gösterir.

92-Orta Asya Türk Birliğini İlk defa Büyük Hun İmparatoru Mete Han Kurmuştur.

93-İslamiyetten Önceki Türk devletlerinde ordu tamamen Türklerden oluşturulurdu.

6.SINIF - KÜLTÜR VE MİRAS TARİHE YOLCULUK ÖZET

94-İslamiyetten Önceki Türk Devletlerinde inanış olarak genelde Göktanrı dini esastır.

95-Göktürkler ; 552 tarihinde Ötüken’de kuruldular. Devlet sorunlarının çözüm yeri Kurultay’dı. Devlet düzeni ve toplum ilişkileri Törelere göre düzenlenirdi. Ordu, Onlu sisteme göre kurulmuştur.

96-Eski Türk Devletlerinde en büyük yetki hükümdara aitti.

97-İslamiyet’ten Önce Orta Asya’da kurulan Türk Devletlerinde ekonomik hayatın temeli hayvancılığa dayalıdır. Uygurlar’da ise ekonomik hayatta tarım ve ticaret ön plana çıkmıştır.

98-Asya’da birbirlerinden ayrı yaşayan Türk Boylarını Birleştirip tek bayrak altında toplayan İlk Türk Kağanı Mete Handır.

99-Selçuklularda resmi yazışmalar Farsça idi. Medreselerde eğitim Arapça yapılıyordu. Halk ve Ordu kesimi ise Türkçe konuşuyordu. Bu durum Selçuklularda Türk dilindeki gelişmenin yavaşlamasına sebep olmuştur.

100-Anadolu Selçuklularının, Anadolu’nun imarına özen göstererek özellikle yollar, hanlar, kervansaraylar ve karakollar yapmalarının amacı, Ticareti geliştirmek ve güvence altına almak.

101-Türk-İslam uygarlığında Resim ve Heykelciliğin yasaklanması,, Oymacılık, kakmacılık, ve nakkaşlık gibi süsleme sanatlarının gelişmesini engellemiştir.

102-Günümüzde de kullanılmakta olan Orduda Onlu sistemi Hunlar günümüze kazandırmışlardır.

103-Türk İslam Devletlerinde, köyde yaşayanlar ile ilgili olarak; ürün üzerinden vergi verme, elindeki toprağa ona işleyebildiği sürece sahip olma,, ölüm halinde, erkek evlada toprağı işleme olanağı tanıma gibi uygulamalar yapılmıştır.

104-Türkler’in İslamiyet’e hizmetleri Abbasiler döneminde önem kazanmıştır.

105-Uygurlar, Orta Asya’daki diğer Türk Devletlerine göre Tarım, Resim ve Heykel alanlarında daha başarılı olmuşlardır.

106-Türklerin Orta Asya’da dış tehlikelerle karşı karşıya kalmaları ve topraklarının doğal sınırlarla korunmamış olması, Askerlik alanında yeteneklerinin gelişmesine neden olmuştur.

107-Yazıyı kullanan İlk Türk Devleti Göktürkler’dir.

108-Türklerin geleneksel dini olan Şamanizm’in diğer dinlerin etkilerine açık olması, Türkler arasında çeşitli dinlerin yayılmasına ortam hazırlamıştır.

109-Türk-İslam sanatında, çeşitli amaçlara hizmet eden yapı topluluğuna Külliye denir.

110-Türk -İslam devletlerinde kişiler, bahçe yapabilme hakkına sahipti

113-Orta Asya’da kurulan Türk Devletlerinde yönetimin özellikleri; Ülke bölümler halinde yönetilirdi, Devlet Yönetiminde "töre" lere uyma zorunluluğu vardı, Hatun (hükümdarın eşi) kurultay’a katılırdı, Devlet yönetme yetkisinin hükümdara Tanrı tarafından verildiğine inanılırdı.

114- Türklerin tarih boyunca değişik ülkelerde yerleşmeleri, çeşitli alanlarda farklı boyutlarda gelişmeler göstermelerine neden olmuştur. Türkler askerlik alanında diğer ülkelerden en az etkilenmiştir.

6.SINIF - KÜLTÜR VE MİRAS TARİHE YOLCULUK ÖZET

115- Türk devletinin başında bulunan kimselere “Tanhu, Kağan, Han, Yabgu, İlteber” gibi çeşitli isimler verilmiştir.

116-Orhun Yazıtlarında; Göktürkler’de devlet adamlarının millete hesap vermesi, devlet ve halkın karşılıklı olarak görevlerinin belirtilmesi konuları belirtilmektedir.

117-İslamiyet’ten Önceki Türk devletlerinin dini anlayışları; Gök Tanrıya inanılması, Ölümünden Sonra yaşama inanılması, Dinsel İnançlara saygı gösterilmesi, Ölen kişinin mezarının yanına, öldürdüğü düşman sayısı kadar balbal (heykel) dikilmesi.

118-Hunlar ve Avarlar, Orta Asya’da teşkilatlı devlet kurmuşlardır.

119-Türk devletinin resmî adı olarak ilk defa kullanan, yedi ve sekizinci yüzyıllarda hüküm süren (681-745) Göktürk Devletiydi.

120-Eski Türklerde, Boylar birleşerek siyasî bir birlik haline gelirse, buna “budun” denirdi. Budunun başına geçen kimseye “han” adı verilirdi.

121-Talas Savaşı (751) ; Türk ve İslam orduları ile Çin ordusu arasında yapılan meydan savaşıdır. Bu savaşın en önemli sonuçları Araplarla Türklerin arasındaki düşmanlığın azalması 2. Çin’in batıya doğru ilerleyişi durdu.

122-Dandanakan Savaşı (1040), Selçuklular ile Gazneliler arasında yapılan, Selçukluların başarısıyla sonuçlanan savaş (1040). Dandanakan Savaşıdır. Dandanakan Savaşı, İki Türk devleti arasında yapılmıştır. Bu savaş,Büyük Selçuklu İmparatorluğu ‘nun kuruluşuna temel oldu.

123-Malazgirt Savaşı (1071) , Türklere Anadolu’yu kazandıran, Selçuklu-Bizans Savaşıdır. 1071 yılında yapılmıştır. Malazgirt Savaşı Haçlı Seferlerinin Temel Nedenidir.

124-Miryokefalon Savaşı (1174) , Anadolu Selçukluları ile Bizans arasında yapılan savaştır. Miryokefalon savaşı, Selçuk ve Bizans tarihinin dönüm noktalarından biridir. Türklerin, Malazgirt Savaşından sonra Bizans İmparatorluğuna karşı kazandıkları ikinci savaştır. Bizans, Anadolu’da üstünlüğünü kaybetti.

125-Kösedağ Savaşı (1241), Anadolu Selçuklularının, Moğollara yenilmesiyle sonuçlanan ve 1 Temmuz 1243 tarihinde meydana gelen savaş. Türk-İslâm tarihinde, önemli bir dönüm noktası teşkil eden bu savaş, Anadolu Selçuklu Devletinin yıkılmasına sebep olmuştur.

126-İslamiyetten Önce Alfabeyi Kullanan Türk Devletleri Göktürkler ve Uygurlardır, Göktürk Alfabesi ve Uygur Alfabesini kullanmışlardır.

127 Anadolu Selçuklu Devletinde, Devletin, hanedan mensupları arasında bölüşülmesinin; bölünmeye ve saltanat mücadelesine sebep olduğu görüldü.

128-Anadolu Selçukluların Ticareti Geliştirmek için yaptıkları faaliyetler: Türkiye Selçukluları, Anadolu’yu Müslüman ve gayrimüslim kavimler arasında bir köprü haline getirdiler. Dünya ticaret yollarını açıp, tedbirler aldılar. Ticarî ilişkileri zorlaştıran engelleri kaldırıp, ülkenin bir çok yerinde kervansaraylar yaptırıldılar. Yolcuların, buralarda hayvanları ile birlikte üç gün ücretsiz kalma ve yemek yeme hakları vardı. Buralara gelen Müslüman ve gayrimüslim, zengin-fakir, hür-köle bütün misafirlere aynı yemeğin verilmesi ve eşit muamele yapılması esastı. Kervansaraylar ve hanlar külliye halinde olup, hepsinin cami ve kütüphanesi vardı.

129-Anadolu Selçuklularında Medreseler, eğitim amacı ile oluşturulmuştur.

130-Hakan; Eski Türk ve Moğol imparatorlarına verilen unvan

6.SINIF - KÜLTÜR VE MİRAS TARİHE YOLCULUK ÖZET

131-Büyük Selçuklu İmparatorluğu , İslamî ilimlerin eğitim ve öğretiminin yapıldığı ve zamanın fen bilimlerinin öğretildiği çeşitli fakültelere sahip, üniversite mahiyetinde büyük medreseler yaptırdılar. En büyüğü, Bağdat'taki Nizamiye Medresesidir.

132- Orta Asya Türklerinde Kurultaya katılanlara, Toygun denir.

133-Türk Tarihinde denizcilik çalışmaları ilk kez Anadolu Selçuklu Devleti döneminde başlamıştır. Bunun temel nedeni Kurulduğu yerin üç tarafının denizlerle çevrili olmasıdır.

134- 375 Kavimler Göçü sonunda Roma İmparatorluğunun gücünü yitirmesi, merkezi otoritenin bozulması ile Feodalite Rejimi ortaya çıkmıştır.

135-Orta Asya'da kurulan Türk Devletlerinde Ülkenin hükümdar ailesinin ortak malı sayılması ve hanedan üyeleri arasında paylaştırılması, Taht kavgaları sonucu devletlerin kısa sürede yıkılmasına sebep olmuştur.

136-Orta Asya Türk Devletlerinde din adamlarına, Şaman (Kam) denir.

137-İslamiyet Öncesi Orta Asya Türk Devletlerinde, İlk Düzenli Ordu teşkilatı Hunlar tarafından kurulmuştur.

138-Türk adını devlet adı olarak ilk kez Göktürkler kullanmıştır.

139-İlk Yerleşik hayat Uygurlar tarafından benimsenmiştir.

140-Anadolu Selçukluları ticari geliştirmek için, Kervansaraylar yapmışlardır.

141- Göktürklerin Türk Tarihindeki Önemi Nedir? Türk Adıyla Kurulan ilk devlettir. Orta Asya'da bulunan en geniş topraklara sahip olan Türk devleti olarak tarihe geçmiştir.

142-Oğuz Kağan Destanı-Hunlar , Alp Er Tonga Destanı- Sakalar, Türeyiş ve Göç Destanları-Uygurlar, Ergenekon ve Bozkurt Destanları-Göktürkler, Manas Destanı-Kırgızlar

143-Konya Karatay Medresesi, Anadolu Selçukluları zamanında yapılmıştır.

144- Anadolu Selçukluları 1075-1308 tarihleri arasında Anadolu'da hüküm süren müslüman bir Türk devletidir.

145-Anadolu Selçukluları'nda tümüyle devletin mali olan topraklar dirlik,vakif ve mülk olarak üçe ayrılırdı.Dirliksultanın,kendisi için asker besleyip yetiştirmeleri koşuluyla Türkmen beylerine ve komutanlarına verdiği topraklardı.Mülk denen topraklar üstün hizmetlerde bulunanlara sultan tarafından verilirdi.Vakıf ise han,hamam,medrese gibi kurumların giderlerini karşılaması için ayrılmış topraklardı

146-Büyük Selçuklular Döneminde Yetenekli öğrencilerin okutulmasının ve topluma kazandırılması için Selçuklu sultanları, medreseleri kurup yaygınlaştırmışlardır.

147-Konya'da bulunan; İnce Minareli Medresesi , Karatay Medresesi, Sırçalı Medrese Türk sanatının hangi dönemine aittir? Anadolu Selçukluları Dönemine aittir.

148-Kuraklık, şiddetli kış, hayvanlar arasında bulaşıcı hastalıkların yayılması ve kendi aralarındaki iç mücadeleler nedeniyle Asya (Büyük) Hun Devleti yıkılmıştır. Buna rağmen çeşitli yönlere göç eden Türkler gittikleri yerlerde birçok yeni Türk devleti kurmuşlardır. Buna göre, Türklerin gittikleri yerlerde yeni Türk devletleri kurmaları Türklerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir? Teşkilatçı bir özelliğe sahip olunduğunun

6.SINIF - KÜLTÜR VE MİRAS TARİHE YOLCULUK ÖZET

149- Uygurlar ; I. Bugünkü matbaanın temeli olan hareketli matbaayı kurup kitap basmışlardır.II. Mani dinini kabul ettikten sonra birçok tapınak yapmışlardır. III. Buğday, arpa, darı gibi tarım ürünleri yetiştirmişlerdir. IV. Basmil ve Karluklarla anlaşarak Kutluk (II.Göktürk) Devletini yıkmışlardır.

150- Uygurlar; Mani dinini kabul ettikten sonra birçok tapınak yapmaları ve Buğday, arpa darı gibi tarım ürünlerini yetiştirmeleri, yerleşik yaşama geçtiklerinin kanıtıdır.

151- İlk Türk devletleri merkeziyetçi özelliğe sahip değillerdi. Türk töresine göre “ülke, hanedan üyelerinin ortak malıdır” anlayışı benimsenmişti. Bundan dolayı devlet doğu – batı olarak ikiye ayrılarak idare edilir ve hanedan üyeleri arasında paylaştırılırdı. Türk devletlerinde hükümdarın bütün erkek çocuklarının tahta çıkma hakkı vardı. Türk devlet yönetimindeki bu durumun Devletlerin kısa sürede zayıflayıp dağılmasına neden olduğu söylenebilir.

152- İlk Türk devletlerinin sanatında,- Hayvanların birbirleriyle mücadelelerini konu alan motiflere yer verilmesi

- Sosyal ve ekonomik yaşamda atın binek ve taşıma hayvanı olarak kullanılması - Daha çok eyer, çadır, halı, kilim gibi kolaylıkla taşınabilir ürünlere yer verilmesi durumu hangisinin kanıtı olarak gösterilebilir? Göçebe yaşam biçiminin benimsendiğinin

153- Uygurlar ve Göktürkler yaşamları boyunca farklı topluluklarla karşılaştıkları halde milli benliklerini yitirmemişler ve Türkçe’yi kullanmaya devam etmişlerdir.Yukarıda verilen bilgilere göre hangisine ulaşılabilir? Ulusal kültürün korunduğuna

154- İlk Türk devletlerine ilişkin bazı bilgiler şunlardır;1. Yerleşik hayata geçen ilk Türk devletidir.(Uygurlar) 2. Alfabeyi kullanan ilk Türk devletidir.(Göktürkler)

155- Hazar ülkesinde Musevi, Şamanist, Müslüman ve Hristiyanların ibadetlerini serbestçe yapabilmeleri - Uygurlarda Mani dinine, Hristiyanlığa ve Budizme ait tapınakların yanyana bulunmaları durumları göz önüne alındığında ilk Türk devletleri için? Farklı görüşlere hoşgörü ile yaklaştığı

156- İlk Türk devletlerinde, Halı, kilim ve çadır dokumacılığına önem verilmesi, Koyun, kuzu, sığır ve tilki derisinden giyim eşyaları yapılması, Yaz kuraklığı başladığında hayvanlara su bulabilmek için göç edilmesi durumlarını destekleyen en önemli yargının hangisi olduğu söylenebilir? İklim ve çevre koşulları yaşam biçiminde etkili olmuştur.

156-Göktürkler; I. Orta Asya’daki Türkleri bir çatı altında toplamışlardır.II. Tarihte “Türk” adıyla bilinen ilk devletin kurmuşlardır. III. Halı, kilim ve çadır dokumacılığında ileri gitmişlerdir.IV. Kurgan adı verilen mezar mimarisinin gelişmiştir.

157- Tarihte “Türk” adıyla bilinen ilk devleti kurlmaları ve Orta Asya’daki Türkleri bir çatı altında toplamaları Göktürklerin ulusal özellik taşıyan bir devlet kurduklarının kanıtıdır.

158- Uygurların,- 18 harften oluşan bir alfabe geliştirmeleri- Çinlilerden aldıkları kağıdı kullanmaları- Bugünkü matbaanın esası olan hareketli harflerle matbaayı kurup, kitap basmaları gelişmeleri daha çok alanlardan hangisinde ilerlenmiş olduğunun kanıtıdır? Kültürel yapıda

159- Ülkenin ileri gelenleri ve boy beylerinden oluşan bir meclis olan Kurultay, yönetim işlerinde etkili olup hükümdara yardımcı olmuştur.

Orta Asya Türk devletlerine ilişkin verilen bilgiler demokratik bir özellik taşıdığı söylenebilir.

6.SINIF - KÜLTÜR VE MİRAS TARİHE YOLCULUK ÖZET

160- Türkler İslamiyet'ten önce On iki Hayvanlı Türk Takvimi'ni kullanırken, İslam dinine girdikten sonra sırasıyla Hicri Takvim, Celali Takvim, Rumi Takvim ve Miladi Takvimi kullanmışlardır.

161- İslamiyet öncesi Türk devletlerinde Kurultay adı verilen ülkenin ileri gelen boy temsilcilerinden oluşan bir meclis vardı. Kurultay'da ülkenin kaderini etkileyen, savaş, barış gibi konularda kararlar alınırdı. Kurultay'da herkes sözünü açıkça söyler, gerektiğinde hakanın uygulamaları eleştirilirdi. Fakat tüm bunlara rağmen yine de son karar Türk hakanına aitti.Bu bilgilere göre, ilk Türk devlet anlayışıyla ilgili olarak, Kurultayın kararlarının tavsiye niteliği taşıdığı, Demokratik bir yönetim anlayışının var olduğu, Kurultay'ın danışma meclisi niteliğinde olduğu

162- Ahilik, Türkiye Selçuklu Devleti döneminde (XIII. yüzyılda) ortaya çıkmış, esnaf ve zanaatkarların ticari hayatını şekillendiren sosyal bir teşkilattır. Bu teşkilat Eснаflar arasında dayanışmayı sağlamıştır, Mesleki eğitim sonucunda çıрак, kalfa ve usta yetiştirerek bunlara diploma vermiştir.

163-Orta Asya Hun Türklerinin Kültürel Özellikleri göz önüne alındığında yaşadıkları bölgede yapılacak kazılarda tapınak kalıntılarının bulunması beklenmez.

164-Kavimler Göçü sonunda Vizigotlar İspanya'ya, Franklar Fransa'ya, Slavlar Balkanlara, Saksonlar'da İngiltere'ye yerleşmişlerdir. Bu durum Avrupa'da bugünkü milletler topluluğunun oluşmasına yol açmıştır.

165-Anadolu Selçukluları döneminde, Anadolu kentlerinin gelişerek han, hamam,cami ve kervansaraylarla donandığı ve zenginleştiği görülür.Bu eserler, Ticaret yolları üzerinde bulunan kentlerde daha çok yapılmıştır.

166-Hun Türkleriyle Çinliler arasındaki çatışmalar Mete Hanın ölümünden sonrada devam etti. Çinliler, Türkleri savaşlarla yenemeyeceklerini anlamışlardı. Bunun üzerine Türkleri birbirine düşürmek için propaganda yaptılar, Sonunda Büyük Hun Devleti ikiye ayrıldı. Bir süre sonra da varlıkları sona erdi. Parçaya göre bir devletin devamlılığı öncelikle Toplumda dayanışmanın güçlü olmasına bağlıdır.

167-Anadolu Selçuklularında "Atabey" adı verilen devlet adamlarının görevleri, Melikleri devlet yönetimine hazırlamaktı.

168-Büyük Selçuklularda eyaletlerdeki adalet işlerine kadılar bakardı.

169-Türklerin İslamiyeti Kabul etmeden önce kullanmış oldukları Takvim, 12 Hayvanlı Türk Takvimidir.

170- Hunların Avrupa topraklarına ilerlemesi, M.S. 375 yılında Kavimler Göçünün başlamasına neden olmuştur.

171-Türk Tarihinin ve Edebiyatının bilinen ilk yazılı belgesi, Orhun kitabeleridir.

172-Orta Asya Türk Kültürü ile İslam Kültürünün birleştirilerek, Türk-İslam Kültür ve Medeniyetinin kurulması Karahanlılar ile başlamıştır.

173-Tarihte İlk kez bütün Türkleri bir bayrak altında toplayan Türk topluluğu Hunlardır.

174-Türklerin, Abbasiler döneminde ilk hizmetleri daha çok askerlik alanında olmuştur.

175-Gaznelilerin Türk-İslam tarihindeki en önemli özelliği, Hindistan'a İslamiyeti götürmeleridir.

6.SINIF - KÜLTÜR VE MİRAS TARİHE YOLCULUK ÖZET

176-Anadolu Selçuklularında İktâ toprakları gelirleri hizmet ve maaş karşılığı olarak komutanlara, askere ve devlet adamlarına verilen topraklardır, Bu sistemle hazineden para harcamadan ordu oluşturma amaçlanmıştır.

177-Türklerin Avrupa işlerine kadar ilerlemelerinin başlangıcı olan Kavimler Göçü Büyük Hun devletinin, dağılmasından sonra başlamıştır.

178-Anadolu Selçuklu devletinde eyaletlerdeki askerlik işlerinden Subaşı sorumluydu.

179- Orta Asya’da Avar egemenliğinin sona ermesinden sonra 552 yılında kurulmuş olan devlet aşağıdakilerden hangisidir? Göktürkler

180- Anadolu Selçukluları döneminde çiftçilere işleyebilecekleri kadar toprak verilir, topraklar ekilip biçildikleri sürece babadan oğula kalırdı.Bu durumun aşağıdakilerden hangisine karşı bir önlem niteliği taşıdığı savunulabilir? Toprakların devletin denetimi dışında el değiştirmesine

181- Asya Hunları ile Çinliler arasında yaşanan en büyük sorun aşağıdakilerin hangisinden kaynaklanmıştır? Hunlarla Çinliler arasında İpek Yoluna egemen olma mücadelesi

182- İslam dünyasında önemli bir eğitim öğretim kurumu olan Nizamiye Medresesi’ni hangi Türk devleti kurmuştur? Selçuklular

183- Büyük Selçuklularda, fethedilen toprağın fethedenin malı olması, hangisinde etkili olmuştur? Feodal beyliklerin ortaya çıkmasında

184- Anadolu Selçuklularında ikta adı verilen toprak yönetim sistemi Osmanlılarda geliştirilerek düzenli bir şekilde uygulanmıştır.Osmanlılarda uygulanan bu toprak yönetim sistemi hangisidir? Dirlik

185- Karahanlılar Devleti, hangi özellikleri ile Göktürk Devleti’nden ayrılır? İslam dinini kabul etmesi.

186- İlk Türk devletlerinde Kurultayın savaş, barış gibi önemli konularda aldığı kararlar kağanı bağlamazdı.Buna göre, Kurultay Danışma meclisine benzemektedir.

187- İslamiyet’ten önceki Türklerde, savaştan dönen yiğitlerin ağırlandığı, yoksulların donatıldığı, dini ve milli bakımdan önemli günlerin hep birlikte kutlandığı şöenler yapılırdı.Bu şöenlerin hangisini sağladığı savunulabilir? Toplumsal Dayanışmayı

188- İslamiyet’ten önce Türk devletlerinde kağanın eşine “hatun” unvanı verilirdi.Hatunun, elçileri kabul etmesi kağanı temsil etme yetkisi vardı.

